

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem juttatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitos terfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — A előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Rimaszombat, február 4.

Meddő pártviszály, kisszerű érdek-harez és pénzügyi nyomor lidereznymása tartja lekötve a társadalmi erőt.

Igy kezdí Gróf Zichy Jenő országos érdekű felhívásában a nemzethez. — A mit azután mond — mind arany igazság, méltó, hogy a felhívott nemzet bővebben latolgassa, foglalokozzék vele és a tapasztalatok terén gazdag ember tanácsait — az ipar és iparosok érdekében — kövesse.

Gróf Zichy Jenő nem okadatolatlanul mondja ki, hogy hazánkat — mint általában elfogadott elv — iparállam-má kell emelnünk, cultiválva a mezőgazdasági, kézmű és háziipart. A háziipar legyen a mezőgazdaságnak kiegészítő része, és pedig úgy, hogy a földműves osztály honosítsa meg körében azt, a család összes tagjai által gyakoroltassék, szóval a háziipari foglalkozás otthonos legyen, akkor nem mondhatjuk azt, hogy a koldusnak nevezett magyar népnek alig van anyfia, hogy fedezhesse az állami és községi terheket; nem mondjuk, mert a háziipar gyakorlása jövedelmi forrásul szolgál a népnek, a földműves osztály tagjainak.

Azt hirdetik, hogy a birtok nagysága teszi a gazda anyagi jóvoltának garantiáját. Igaz, a birtokviszonyok szerencsés rendezése teremtette meg valamikor s vezette a fejlődés fokára a vi-

rágzó községeket, melyek a vasut és távirtda hiányában is jólétnek örvendettek, de az is igaz, hogy a mezei és házi iparban van összefoglalva a nép gazdasági tevékenysége. A tevékenység pedig mindennek a mozgató ereje.

Tovább menve, ha tanulmányozzuk a birtok, család és gazdasági lét szükségseit, bizony-bizony keserű csalódással kell kimondanunk, hogy a nemzet fejlődésének előmozdítására bármimemű intézkedések által nem adunk eszközöket.

Az újabb idők kulturalis eszközei: gőzerő, vasut megvannak, de a mezei gazda viszonyai a régié, a tarthatatlanok.

Mi tehát a nemzet fejlődésének, a nép műveltségének egyik tényezője (ha t. i. a mezei gazda viszonyainak rendezését akarjuk kérdés alá venni)? a nevelés, az iskola. Nevelve-tanítás, az iskolalátogatás és ismétlő oktatással van összefüggésben. Ez az első tényező, második az ipariskolák és tanműhelyek megnyitása.

Ezek által a szellemi haladást érzük el, a mi maga után hozza szükségképpen az anyagit.

Könyvtárak felállítás, iskolakertek, faiskolák, a magyarosodás terjesztését célzó kiseddévők mindmennyi kívánatos eszközei a célba vett rendezésnek.

Terjeszteni azután a munkásságot, takarékoságot, szorgalmat minden téren. — szükségleteket a bevételekhez mérni.

igy jönnek sorba az emelkedés motivumai gyanánt.

Iskolai takarékpénztárak behozatala mindenütt — hozzászoktatás a takarékoság erényeihez.

Epp e tekintetben a sajtó mennyit tehet, azt indokolni fölösleges.

Hátra volna még a nő és családanyák szerepe a háziasság, munkásság, a család dolgaiban való foglalkozást illetőleg. Ezeknek is át kell venniök a megillető vezetői szerepeket a nemzeti közművelődés nagy munkájában.

Ez rövid foglalatlja a nemeslelkű gróf felhívásának. Igazságot mond, czelra tör, felolvasztani a közönyt és lelkes harezosokat szerezni ügyének.

Indítványa: tenni és tenni legkisebbtől legnagyobbig, tenni mindnyájunknak: teszünk, ha követjük a jó példát!

Párbaj-Becsületbíróság.

II.

Általában véve a párbaj, épen mivel kimenetelén esetenként legalább egy ember élete függ, bün az erkölcsi és polgári törvények ellen: — ilyenek ismerte el minden művelt állam törvényhozása, s mint ilyet sújtja is az államhatalom ott, hol a törvények a ferde alkalmaztatás miatt — hatástalan, csak papírra vetett vigasztalássá nem törpültek.

És ha a tudomány, igazán erkölcsi törvények által vezetett apostolai századunknak, maga jelen társadalmunk engesztelékeny szelleme, elutasítja a

A „Csók-keringő” azonban aligha tánczdarab. Az én első kör-tánczom a „Schneider Fanni”! s aztán rokonaa reá nyomban következett „Höher Péter” volt. Itt, itt e helyen, e város kertjében, erdejében! De ez régen történt s mivel éppen e helyen, e város kertjében, erdejében, földje itók leple az egész történetet. Annyit árulhatok el, hogy ekkor már vívtunk a város szépeiért, mert egy gymnázialis szív bátor és szerelmes. . . Ama darabok különben silányak a lehetőséig, s ha abban az időben Amor statistikája kevesebb szerelmet mutat ki, azért van, mivel a szerelem akkor ily haszontalan zenekisérettel járt.

A reakceiót a „Les gardes de la reine” képezte. Felhangzott nemsokára az is, hogy: Du hast mich nie geliebt . . .

Jól irta erről a keringőről Jókai Mór, hogy szinte bujálkodik a fájdalomban. Az „Enyim, tied, övé” hőse, az örült Aldortai Vincez által szétzuzott óra ezt a dalt zenéli, s reá az őrzőngő sirva fakad. Kár érte, hogy csupán tánczdarab; egy operettet kapóssá tudott volna tenni. Egy vérző, s mégis hű szív önemésztő szemrehányásai szólalnak meg benne, s ha szavára bus szerelmesek kelnek tánczra, azok még inkább szeretik egymást. Musset ilyen keringőre írhatta híres költeményét.

Vagy ez a dal se jobb a „Schneider Fanni”-nál, meg a „Höher Péter”-nél? Azért tölt el ábránddal, édes-bús emlékekkel, mert első szerelmem dala volt? Vagy azért oly drága nekem, mivel ha álomba — — oly édes álomba ringatott, minőt csak keleten ál-

modnak, akkor az a esodaszép hóféher nő áll oldalammal? . . . Karommal fonom át ingó-lengő derekát, szíve szíven dobog, szemének tüze égeti lelkemet, illatos lehelletét möhön szívom magamba! Szállok vele a csilláros teremben! Hab-rubája úgy leng utána, mintha szárnya volna! Édes szókat susogunk hűségéről, boldogságról! A boldog ifju pár száll, száll tovább, az édes szavak susognak, a szívek hisznek, a mélabús keringő pedig zengi tovább, hogy

Du hast mich nie geliebt. . .
Csakhogy az mind nagyon, nagyon régen volt! s régi emlékekre ismét jöttek emlékek, a régi keringőkre ismét új keringők.
A „Du hast mich nie geliebt” dallamát nyomban követte a „Murszka-keringő”. Az előbbinek utánzata, de vigabb, biztatóbb. Nem oly költői, s vele kezdődik a keringő zene hanyatlása. Holmi „Aussi möcht i . . .”, „Rodi, rodi”, „Krach-Polka”-féle férczelményeken jár-tuk. A „Federleicht”, az „An der schönen blauen Donau”, és a „Wiener Blut” szerencsés kivételt képeznek, hanem mégis csak ugy viszonylanak a megelőzőkhöz, mint akár a régi hellenek a mai görögökhöz.

S most újra emlékedés következik. Rosz nyelvek azt mondhatnák, hogy talán a zene legilletékesebb kritikusa, a szívfőn valami uton-módon megvesztegetve. A keringő tulajdonképen szerelmi dal, vagy házassággal végződő novella . . . zenekisérettel. A legújabb korszak (mintegy 4—5 évvel ezelőtt) méltán tanuskodik elméletünk mellett. A dallamos „Szerenade-Walzer” zendült meg; először egy-két szalonban, aztán a báltermekben, és végre

Mindenek előtt állapítsuk meg itt azon sértéseket, melyek a párbaj szülő okai lehetnek, s tegyük meg rájuk általános észrevételeinket.

1. Szándékos testi bántalom, különösen az arczülütés;

2. A becsület rágalmoztatása akár közvetlen ellenünk, akár közvetetten, hozzánk tartozók — élők és halottak — személye ellen intézve;

3. Politikai nézeteltérésből származó viták közben tett olyan kifejezés, mely a jó hazafiasságot törekszik kérdéssé tenni.

A mi a szándékos testi bántalmat illeti, arra nézve hangsúlyoznunk kell, hogy — miután az emberi lény két alkat része, a testi és erkölcsi egyediség, egymásról már a tudományok fej-

T Á R C Z A.

A keringőről. *)

Irtá: Gáspár Imre.

Uraim és hölgyeim!

Elmerengve lépek önök elé, s midőn végig gondolom tárgyamat, olyas valami történik velem, minék — mondják — nincs köze a hangversenyekhez. Könny szökik a szemembe, siratok.

Szívem legmélyén eseng-bong valami esodátalos csoport. Ti keltetek föl sirtokból, rég kizengett, rég elzúgott hangtündérek, az én tánczaim, fordulóm édes akkordjai!

Milyen sok dallam száll végig az emlékező szíven, melyről jó lélekkel mondhatjuk el, hogy nem ér éret, felületes karmesteri zene, egy fényes báli éjnek született, egy-két fényes báli éjjel elhalt, megszünt zöngemény . . . de azért minden foszlányában Hugó Viktori költészet, Beethoveni bubáj ragyog, az emlékek, s velök feltámadott érzelmek által!

Mondják, hogy lehetetlen eltalálni, melyik a legszebb virág, legszebb csillag és legszebb dallam. Bizonyára az a virág az, amelyet szerelmesedtől kaptál, az a csillag, mely a legédesebb órát ragyogta be, az a dallam, mely alatt . . . szerelmes voltál.

Ha a jó mama kedvenc dalát kérdezed, s ő beszél neked a régi jó Launer esőndesebb folyása, a mai örült ütényű tánczdaraboknál százszor édesebb, érzelmesebb keringőről,

*) Felolvasta ifj. Badinyi Gyula ur, a február 5-én tartott hangversenyen Rimaszombatban.

közte a felülmulhatlan „Werber-Walzer”-ről . . . vagy pedig utól nem ért mintául állítja fel a tánczó új nemzedék előtt Weber Károly Mária híres „Felhívását keringőre . . .” oh akkor légy meggyőződve, hogy a régi hangok hullámain ismét ott reng egy rég letűnt esillagzat, derengő fénye, s a messze tulparton áll egy szeretett, drága alak, ki valaha mélyen érzett, de most már nyugalmazott ezredes: — jól tánczolta a keringőt, de most a podagráját gyógvittatja.

S folyik az idő, folyik a hullám, s velök folynak el a dallamok. A geolog ásója a föld rétegeit hasítgatja föl, s a történész az idő geologusa; én is fogom ásómat, s egymásután vájok ki sirjaikból szendergő dallamokat.

Szeleburdi polkák és galoppok, örült keringők, mélakóros mazurkák esendülnek meg, amint ásom érinti.

Legalul találok (ásóm csak néhány év rétegen hatol át, ifju-öreg vagyok még, s nem öreg-ifju) Arditi nevezetes „Csók-keringőjét”. Hallottam Pattitól, és az én jó Magda németől. Magda néni szépen énekelt, s valamikor, régen álmodott a dicsőségről . . . a színpad, hulló koszorúk, döngő tapsok dicsőségéről . . . Az álmok elmúltak, és Magda néni — a tisztos koru hajdon — egy-két jótékony-czélú hangversenyen hallatta tisztos hangocskáját. Nekem meglehetősen fura volt, a mint a tulesorduló vágyak és érzések e keringőjét énekelve, ezer meg ezer pár harisnyát megalkotott kezei esókot hánytak a közönség felé. Pedig Magda néninek emlékei, álmái voltak, s a tisztos delnő tisztos esókjai ezeknek szólanak.

letlen korában is meg lett különböztetve annyira, hogy amaz a föld. — mulandóság — emez az isten. — tökéletesebb — részül tekintetett, s korunkban ezen megkülönböztetés — az ember születésére, fejlődésére és vegeztelére nézve — az igazság erejére emeltetett: önkényt következik, hogy a becsület nem testi alakunk, de erkölcsi lényünk tulajdona, s e szerint a testünk ellen intézett bántalom nem érintheti becsületünket, — tehát a testi bántalomnak, p. o. arculütésnek erkölcsi következményei erkölcsi lényünkre vonatkozólag annál kevésbé lehetnek, mert az ily nemű bántalom nem a sértettet alazza meg, ki csak testében és csak szenvedőleg állapotában lehet itéletünk tárgya, — hanem a sértőt szeméjezi be, ki már erkölcsi lényében és eszelekvőleg jelentkezik előttünk.

A becsület rágalmaztatására vonatkozólag szintén meg kell jegyeznünk, hogy a becsület azon érték összegének kifejezése lévén, mellyel embertársaink vagy, ha jobban tetszik, a társadalom, a világ — előtt erkölcsi tulajdonaink folytán bírnak: egyes egyének olyan nyilatkozata, melynek ezéjja erkölcsi értékünket a világ előtt megsemmisíteni, mindaddig nem tehet minket becsület-vesztettekké, a míg önmagunk nem tesszük magunkat érdemtelenné arra, hogy a közönség becsülését bírjuk. S hogy az egyes emberek rosszakaratu nyilatkozata csakugyan nem rabolhat meg becsületünktől, szembeötlőleg kitűnik már abból is, miszerint, ha megczáfoltatlan, általánosan elfogadott igazság lenne, hogy az egyesek becsmérlése folytán becsületvesztettekké lehetnénk: ugy kétségen kívül igaznak, általánosan elfogadottnak kellene lenni megfordítva is; az az: bármely czégérés gazember becsületének helyreállítására elég lenne, ha azt némely ember becsületének nyilvánítja.

A becsület rágalmaztatása csak az esetben válhatnék reánk sérelemmé, ha e rágalom alaposságát — bűneink nélkül is — a társadalom elismerné, mely esetben vesztett becsületünk visszaszerzéséhez már nem elég ha mindjárt minden nap 12 párbajt vívnánk is, mert a becsület erkölcsi tulajdon lévén, az karddal, pisztolylyal, vérnek, életnek árán nem, — csak erkölcsi uton és eszközökkel szerezhető vissza. — A míg tehát a társadalom erkölcsi értékünket elismeri, addig az egyesek rágalmazása ellen mindig teljes elégtételt adhat a törvény és bíró.

A politikai nézet eltéréseiből származó viták közben tett olyan kifejezések pe-

dig, melyek jó hazafiságunkat törek szerek kérdésessé tenni — ámbár maga a „hazafiság“ fogalma végelemzésében erkölcsi életünk körébe tartozik — megboesáthatlan sérelemnek egyáltalán nem tekinthetők, mert minden ily eseténél az ember nem mint erkölcsi lény, de mint a nyilvános politikai élet nagyobb, vagy kisebb fontosságú tényezője vétethetik tekintetbe, melynek értéke máról hónapra változó a szerint, amint a ma uralkodó politikai nézetek fölibe holnap egy más irány kerekedik: — világosabban: a politikai áramlások szerint az, ki ma még jó hazafi, dicső ember, holnap a többségre jutott párt szelleméhez képest már rosz hazafivá lehet anélkül azonban, hogy erkölcsi értékéből egyébiránt vesztett volna.

—ó—ó.

A Gömör-Kishontmegyei megyei-bizottság választott tagjainak 1881. évre véglegesen megalapított névjegyzéke.

Hoffmann Vendel, Hajesi Sándor, Roszty József, Faymann Antal, Justh János, Gömör Miksa, Gömör Gusztáv, Szontagh Boldizsár, Szontagh Márton, Szomp Béla, Sárkány Miksa, Máriássy Andor, Erössy Lajos, Pongrácz György, Ónody Károly, Schmidt Otto, Kriston László, dr. Marko Sándor, Czékus István, Matolay Bertalan, Stenczel Dániel, Madarász Pál, Petrovics Miklós, ifj. Kovács János, Hornbacher Frigyes, Marton János, Bartholomaeidesz Gyula, Madarász Sámuel, Vietórisz Sándor, Remenyik Ede, Bazilidesz Gusztáv, Madarász József, ifj. Czibur Imre, Arvay József, Kicsiny Gáspár, Prékopa Károly, Fridrich Vilmos, Szarvas János, ifj. Czákó János, Weiszpaj Lajos, Gál György, dr. Kalkbrenner Hugó, Massa Károly, Szekeres Antal, Sipulla György, Urbán Mihály, Gömör János, Podhrazski Endre, Petro János, Horváth József, Zorkózey József, Maléter Ede, Mihalik Dezső, Vrbjár Péter, id. Lokcsánszky Lajos, Soltész János, Terray Gyula, Lovasnyai Soma, Török József, Tóth János, Valkai László, Kresnye János, Valentinyi István, Tóth Márton, Csabay Pál, Kubinyi Géza, Nagy Gáspár, id. Istók Mihály, Fölföldy Ottmár, Kudelka János, Fischer Károly, Gallo János, Libay Lajos, Latinák Rudolf, Szklenár Lajos, Ján János, Koczman Emil, Elek Lajos, Rohács Lajos, dr. Szabó Samu, Lengyel Andor, Török János, Kishonthy Gyula, Harmaczy Béla, Ethey Károly, ifj. Horvát László, id. Török László, Okolicsányi Gyula, Czaban György, Blaho Márton, Plauka Pál,

Fia születése után, a ki különben csak hat napot élt, bőven volt pénze. Azt beszélték, ternőt csinált, hogy a házát adta el, sőt olyanok is akadtak, akik azt állították — örökölt. De ki után? azt már nem tudták megmondani. Majd suttogni kezdtek a városban hihetetlen dolgokat, hogy a kasszából ennyi, annyi hiányzik, hogy sok olyan váltó van a vasládában, melyet egy kéz állított ki.

Félelem töltte el a részvényeseket, az uzsorás zsidó is elkezdett mozogni — beperelte Laczit. Így jött napfényre minden álnoksága, bűnös sikkasztása.

Veronka a borzasztó hír hallatára eszében megzavarodott.

A vizsgálat befejezése után, husz ezer frt hiányt fedeztek fel. Laczit elfogták.

Veronka e gyalázatot már nem látta, mert előtte való nap a vízbe ölte magát.

Mikor Veronkát leeresztették a sir fenekére, Laczira a börtön ajtaját esútkák. Mennyi drámai esemény van mind a két esetben. Az egyik a sok szenvedés után az Istenhez tért, a másik pedig a koresmázás, kártyázás miatt a börtön fenekén várja büntetését. Veronkát megsiratták, Laczit megátkozták.

Vedres uramat is a nem remélt szerencsétlenség megtörte. Még az utcán is pirult. Leikiismerete vádolni kezdte.

Mindenétől megvált, úgy maradt mint az ujjam. Még a fejét sem tudta hová lehajtani a kevély ember.

A legtöbb váltót az ő nevére hamisította Laczit, ügyesen tudta „az ipam uram“ kacskaringós névaláírását utánözni.

Szerencsétlensége mindent eszébe juttatott.

Andrik Pál, Sziójyártó Sámuel, Szabó Mihály, Elek Ferencz, Szlavik Dohán János, Bakos István, Kovács Ferencz, Bohoresik György, Engler Sámuel, Kubinyi Gusztáv, Marton Kálmán, Malatinszky Frigyes, Fáy László, Schmidt Ágoston, Pongrácz László, Török Ferencz, Balajthy László, Bányai Ferencz, Kubinyi Andor, Kubinyi Arnold, György Frigyes, Benyo József, Szoboszlav Ferencz, Szokolay Nándor, Okolicsányi István, Findura István, Varga Mihály, Alexay István, Szkladon András, Pólos Mihály, Turóczy István, Szöke István, Molnár József, Holló Pál, Kisgergely Gyula, Stelkovics Károly, Stelkovics István, Losonczy Kálmán, Madarassy Dezső, Valovics Ferencz, Lengyel Ábrahám, Pósa Imre, Sándor Béla, Szentmiklóssy Miklós, Farkas Gyula, Balogh Béla, Járdánházy Dienes, Szontagh Zoltán, Kruppa József, Fleischer Ferencz, Héthy Ferencz, Lenkey Lajos, Szedlacssek Endre, Galovics János, if. Deák Pál András, Mikola György, Tornallyay Árpád, Zoller Sámuel, Tornallyay Dezső, Tomcsányi László, Jankovich Otto, Fodor Károly, Szuhay Béla, Barna Sándor, Barna János, ifj. Hegyessy Sándor, Nagy Bertalan, ifj. Hubay Hidasi László, Bata Imre, Bálint Dezső, Kósik Dániel, Osváth Lajos, Bata Béni, Rudnay József, Farkas Lajos.

Levelezések.

Nagy-Rócze, 1881. jan. hó.*

Panszlavisztikus tendenciával gyanúsított városunkban a legközelebb lefolyt polgármesterválasztás eredménye minden hazafira megnyugtatólag hathatott, a mennyiben Arvay József személyében egy tiszta jellemű, a praktikus élet ezer ága-bogát ismerő s mindenek fölött valódi magyar ember lett megválasztva.

Kiváncsian várjuk, vajjon az ő szereplése alatt szintén a régi medrében marad-e minden, avagy lesz-e elég bátorsága a régi intéző konzorcium hangya-bolyját kissé megbolygatni s a város közérdekű ügyeinél az ugynevezett „venitorok“-nak is (mint a „mestyan“ polgárság az ide került idegent, főleg magyar embert nevezni szereti) némi befolyást biztosítani.

Sajnálattal kell kijelentnem, miszerint az eddigi jelekből itélve, erre a „venitor“, azaz: „jött-ment“ magyarságnak igen csekély kilátása lehet, s ugy látszik, marad minden a régi slendrián.

S miért marad mindez így?

Csupa merő féltékenységből.

A város értelmiségét határozottan a „venitor“ magyar lakosság képezi, s ennek még csak universalisabb jellegű városi ügyeknél is absolute semmi befolyása nincs, vagy ha van, az csak némely irányadói szerepet vindiáló portentum kedvéért történik; ez pedig nem egyéb, mint szemfényvesztés, mert például

* Tetszike miatt kissé hátra szorult. Szerk.

Igazat adott Veronkának is. Szóval fájdalma leirhatatlan volt.

Sorsát megérdemelte; ime ezek lettek nagyravágásának keserű gyümölei.

Még a felesége is elhagyta. Senki sem hallott többet felőle, mintha csak a föld gyomra nyelte volna el egy a legsötétebb északán.

Vannak akik azt állítják: hogy a „csengő mélységbe“ vetette magát, ott eltemette az örökös iszap. Mások szerint ismét, hogy követ kötött volna a nyakára, ugy ugrott a vízbe.

Van-e valami alapja ezen kettős véleményeknek, az nem bizonyos, hanem annyi tény, a csengő mélység fenekén még ember nem volt soha, de a víz fenekén sem tudjuk vajlon mi lakik.

A postamester is eladta mindenét, s más városba ment. Bizonyosan lelkiismerete bántotta, a ki szintén hathatósan előmozdította a szomorú drámát.

Tizenkét esztendődt kapott Laczit, de csak a felét ülte le, mert belehalt.

A temetés után Majoros haza jött. Hozzám szált egyenesen. Első kérdése az volt: Mi történt Veronkával? El-e még?

El; feleltem én, nem akartam mindjárt a szegény fiut megszorítani.

Másnap folytonosan ostromolt. Nem állhattam ellent. Intettem az öregemnek, hogy a méhesbe teritessen számunkra, de készítsen elegendő bort. Boriska megértette, s szomorán bölintott fejével, s mikor elfordult láttam, hogy megtörülte mind a két szemét.

— Az én szívem is elszomorodott. Ügyetlenkedtem az egész ebéd alatt. Elejtettem a kancát, feldöntöttem a levesemet, össze tör-

dul nem is említve az egyes hivatalok tisztikarának mellőzését, itt van a polgári iskolának nyolcz hazafias szellemű tagból álló testülete, s ezen testületből egyetlen egy sines arra érdemesítve, hogy a város általánosabb jellegű ügyeinek tárgyalásánál, eldöntésénél szóval bírjon.

Nagyon kár.

Ez a tantestület bizonyára nem ohajt a városnak specialiter domesticus ügyeibe avatkozni, hanem minden esetre helyén való dolgot volna, hogy általánosabb jellegű ügyekben, mint ahhoz értő, meghallgattassék, s akkor bizonyára sok ügy elintézése nem néhány kolompós szája ize szerint nyerne megoldást.

Ha van az új polgármester urban elég bátorság, akkor ezen kívánalomnak bizonyára eleget fog tenni, nehogy beteljesüljön rajta a mit Seneca mondott: Veniet tempus, quo posterit nostrit, tam aperta nescisse: mirentur.

Városunkban, s annak nagy terjedelmű környékén az egészségügy elszomorító hanyatlásban van. A novemberi, deczemberi nedves ködös napok, majd az ezzel ellentétes és szokatlanul nagy hideg, dacára Terray Lajos városi orvos ügybuzgóságának, szokatlan mérvben követeli áldozatait.

A gyermekek között vörheny és a toroklob pusztit elannyira, hogy némely szegény családnál 3—4 gyermek lett a dühöngő kór áldozata.

Nem tudjuk, mi és ki az oka annak, hogy a körörsíri állás mind ez ideig betöltve nincs; mert valóban ilyenkor még egy Wolfram-accél-idegzetű orvos is képtelen egyedül látni el ennyi szokatlan nagy számú beteg, s nem esoda, ha olykor el nem marad a zugolódás sem, melyet aztán bizonyos érdekeltek lelkiismeretes gondallal ápolni főkötelességüknek ismerik.

Nem tudjuk, ismeri-e Terray ur Rückert „Tanzbär“-jét: de a mennyiben minden értelmes ember tudatával bír önzetlen hivataloskodásának, bátran idézhetjük Rückert említett példázó meséjéből az utolsó négy sort:

„Doeh sein Kunst verdross den ganzen Haufen.
„Fort!“ — schrien alle — „fort mit dir!“
„Du Narr! willst klüger sein wie wir?“
Und man zwang den „Petz“ davon zulaufen.“

A 20—26 Celsius foknyi hideg szokatlan tünetenyekek okozója lön. A Murányka nevű patak, mely mézstartalmu tulajdonságánál fogva a tavalyi hasonló, sőt nagyobb fokú hidegben sem fagyott be, az idén helyenkint jégkérget kapott, s a patakot élnyi, a Záhavka nevű patakot pedig, szemtanúk állítása szerint harmadfélfolyóra felduzzasztotta, ugy, hogy mindkét patak számos helyen nagy területeket öntött el és Szepessy József derek r. kath. lelkész csaknem életveszély közt végzetett záhavai filiajában két temetést.

Veridicus.

N-Rócze, január 31.

T. szerkesztő Ur! Becses lapja ez évi 4-dik számában csekély egyéniségem olyként lett megtámadva, hogy arra felelnem parancsolja az önmagam iránti kötelesség; tehát azon reményben, hogy kegyes leend tért engedni méntésemnek, sietek az ellenem felhívott kemény vádakot kellő alapokra leszállítani. (Legjobbban örülnék, ha azokat teljesen megsemmisítené.)

Igaz, hogy jan. 14. délután megjelent nálam egy, minden névaláírást, kivéven a doktorét, teljesen nélkülöző orvosi vényvel egy magát Szútorisz Jánosnének megnevező nő, kit én sem

tem boros poharamat, mikor pedig összeütöttük poharainkat, ugy reszketett a kezem mint a nyárfa levél.

Urambátyám mindent visszajára esinál, figyelmeztetett Imre. Villával eszi a levest, kanállal a húst, mindent a tányér mellé szed, üres pohárral kocizt, és ugy reszket mintha a hideg rázná. Beszéljen el férfiasan mindent én katonásan fogom végig hallgatni. Örömmre nem számítok, el vagyok én készülve mindenre. Csak azt szeretném tudni hová lett az a sok levél, amit én Veronkának írtam. Ki tartotta fel? Mi ezéliből tartotta fel?

E pillanatban a levélhordó lépett be a méhesbe. Egy vastag levelet hozott Imrénék. Még ő a levelet olvasta, én rágyújtottam. Csend volt csak a méhek dongása hallatszott. Kíváncsi lettem vajlon kitől kapta a levelet? Mi van benne? A kérdés első felére nem kaptam feleletet, de a második felére, ott volt a válasz, Imre homlokán. Minden pontot kétszer is átolvasott. Egyik pohár bort a másik után hajtotta fel. Nem kociztott többé velem. Azt sem tudta a szegény fiu hol van, ki ül vele szemközti. Mikor Boriska megtöltte hozta vissza a nagy kulacsot, rá sem nézett, meg sem szólította. Félttem, hogy valami baja esett.

— Ki írja azt a hosszú levelet Imre? kérdem.

— Nem kaptam feleletet.

— Kociztás fiam! folytatám. —

— Meg sem mozdult.

— Ejl, nó! hagyj belőle valamit holnapra. — (Vége köv.)

(óh! nagyság átka!) minden rosz kintornán és lebuiban. Jött a „Cornewillei-keringő“ s a derék Henri marquis uton-utfélén hallhatja, hogy járt ő

Háliában.

Cserkeszházában...

s Ahasver-utja maiglan folya külvárosból-külvárosba. kintornából-kintornába, ha a népszínház világot jelentő deszkáin egy bájos hangoska nem esondíti meg a világ legkedvesebb ezüst hangoskáját... Mert e perczben még a Boccaccio keringője, a „Levéлке drága kis levélke...“ uralkodik.

Kedves dalok, ti csak zengjétek! Itt van a farsang, s dalotokra ezer meg ezer szív ad vizshangot. A ti akkordjaitokba is vegyül az „igen“ szó esodás zenéje, rólatok is elmondják az epedő ajkak: „Óh bár örökké tartana!“ — S ti, édes dallamok, ne is legyetek kegyetlenek! Töltsétek meg a szíveket, s hozzátok magatokkal a legkedvesebb érzést, emléket zengjétek s ne szünjétek zengni soha. éljétek, mint örökké éltek... az én szívemben.

* * *

Ennyit a keringőről... pár percz mulva, uraim és hölgyeim, önké mutassák meg gyakorlatilag hogy mi a keringő! Önök hallgattak engem, én nézni fogom önöket!

Hatos Imre.

— Elbeszélés. —

Írta: Vidonyi József.

(Folyt.)

Rövid idő mulva kevés volt a havi gagé, az uzsorára szorult.

az előtt sem most közelebbről nem ismerem, s igaz az is, hogy én részint azért, mivel az illetőt nem ismertem, de azért is mivel a vény semmi névvel nem volt ellátva, de tudva azt is, hogy a hol több a beteg — miként az illető állítja — még többgyógyyszerre is leendő szükség — hiteltre nem adtam ki a kívánt gyógyszer-t, de utasítottam, mint a nélkül is szegény embert a pap és polgármester urakhoz, miszerint a vényt azonnal irassa alá a t. megye terhére, hogy a szükségelt szert rögtön megkapja. Hogy az illető saját betegével szemben annyira közömbös volt — kiknek helyzetét a vényen rendelt Chinin olvadékból nem is kombinálhattam — miszerint tanácsomat csak is másnap követte, arról én egyáltalán nem tehetek, mint szintén nem arról, hogy a városi orvos ur segélyét is már csak akkor vette igénybe, midőn az emberileg későn volt; másnap, újból kéresemnek végre engedve úgy az első név nélküli mint az azt követő többi vényt aláíratta a t. megye terhére — s én csak akkor győződhettem meg, hogy az illető csakugyan Szutorisz Jánosné s hogy rózei illetőségű — s gyógyította sajnos minden eredmény nélkül megbetegült gyermekeit, kik a gyógyszerrel sokkal inkább nélkülöztek a kellő gondozást, melegét, táplálékot és tisztaságot.

Ena pedig e hó 15-én délután rögtön jelentkeztem N.-Róze város t. polgármesterénél, felkérve őt hivatalos tisztelettel, miszerint ily esetek elkerülése ezéjából legyen szives kellő utasítást adni a városi orvos urnak, hogy én tájékoztatva magamat s érdekemet biztosítva látva, azonnal kinek-kinek rendelkezésére boesíthassam a szükségelt gyógyszereket. — Biztosíthatom különben az oly kíméletlenül s jogtalanul vádoló urat, miszerint mindig az érző ember lép nálam első sorban az előtérbe s csak második sorban az anyagi gondokkal elhalmozott üzletember, ki mint eddig, ugyezentulra is nagyon fogom tudni, hogy mivel tartozom a jó nagyrózeieknek, kik oly nemesen fogadtak városuk kebelébe s a nekem jutott jókat megosztottam és meg fogom osztani ezentulra is úgy az egyes városi intézetekkel mint a város igen sok lakójával.

Alexy Sándor, gyógyszerész.

(Az audiatur et altera pars elvénél fogva helyt adtunk a gyógyszerész ur sorainak. Nyilatkozata azonban a botránny eset lényegén nem változtat: a két gyermek meghalt orvosság nélkül, mely a gyógyulást tün előidézhette volna. Szomorú világot vetne ez Nagy-Róze önkormányzati viszonyaira, ha a hatóság hiányos intézkedések miatt történnek ott ily szomorú esetek. Szerk.)

Hírek és vegyesek.

— **A városunkban** építendő megyei köz-kórház igen érdekes műszaki leírását egész terjedelmében jövő számunkban kezdjük meg. Ugyanekkor külön rovatot nyitunk „Okmány-tár” cz. alatt, s hozni fogjuk először megyénk vonatkozólag 1647. év június 26-tól 1764. év január 24-ig kiadott s a megye levéltárában lévő okmányok jegyzékét. Előre is felhívjuk ezekre is olvasóink becses figyelmét!

— **Almásy Miklós** zongora művész a tegnapi hangverseny alkalmával gyönyörű babékoszort kapott a prot. gymnasiumtól, melynek érdekében szíveségből közreműködött. Művészi játéka a hangverseny fénypontját képezte. Bővebb ismertetését a hangversenynek adjuk közelebb.

— **Platthy György** Zólyom megye volt alispánja s több ízben országgyűlési képviselője f. hó 2-án hajnalban meghalt N.-Szalotán. Ugyancsak egy másik balesetről értesülünk Hajnikról. **Beczeg Károly** Zólyom megye számvéője oly szerencsétlenül esett el az utczán, hogy lábát törte, a hatvan éven tul levő agg férfi baját alig fogja túlélni. E kettős szerencsétlenség oka, hogy Gáspár Imre nem olvasta maga föl a tegnapi hangversenyen szellemes causeriáját.

— **Almásy Miklós** tiszteletére ifj. T. L. a művész barátja s ezuttal házi gazdája, most pénteken estélyt rendezett, mely késő éjjel-utánig kedélyes hangulatban folyt le.

— **Hymen.** Szabó Ferenc helybeli m. kir. adótsz f. hóban vezeti oltárhoz Létassy Malvin kisasszonyt, Létassy Alajos felső-gagy lakos nyugalmazott es. kir. államügyész leányát. — Tartós boldogságot kívánunk e frigyhez!

— **Névmagyarosítás.** Grünwald Ede helybeli izraelita nevének „Gömöri” re kért át-változtatása miniszterileg engedélyeztetett; így tehát ezután már Gömöri Edének hívjuk. — Exempla trahunt!

— **A Terray Károly** ur jubileumára mai napon — mint halljuk volt tanártársai s tanítványaiból küldöttség indul, mely átfog neki nyújtani egy albumot. — A jubilians tiszteletére rendezett ünnepély programja ma d. e. 11 órakor kezdődik, összegyűlnék régebbi s újabbkori tanítványai és más tisztelői, a tanító-képzőintézet ragy termében, a hol is a praeparandiai növendékek első karéneke után a régebbi tanítványok üdvözlésük kifejezése mellett átadják fényképeiket ellátott dísz-bumjokat. Egy újabb karéneke elzengése után

a praeparandia tanári kara és az ifjúság fejezi ki tiszteletét és hálját. Az ünnepélyt karének zárja be. A közebeden számosan vesznek részt

— **Az országgyűlés** január 31-én tárgyalta megyénk közg. bizottságának Csiskó János oehitnai lakos ellen a regale-jog esonkítása ügyében kelt belügyminiszteri rendelet végrehajtása által szenvedett sérelmének orvosoltatási kérvényét. Szóltak az ügyhöz a rozsnvői járás országgyűlési képviselője Szontagh Pál és Csider Károly, ki tiltakozott a miniszterelnök azon vádjá ellen, hogy közigazgatási bizottságunk nem helyesen eselekedett akkor, midőn a miniszteri határozat végrehajtását gátolni akarta. Az előbbi módosítványt is terjesztett be. A ház, a bizottság véleménye értelmében határoz ez ügyben.

— **Váltóhamisítási bűnper.** Greiner Antal egykoron helybeli, most budapesti kereskedő váltót hamisított Hanvay Zoltán nevére. A budapesti kir. törvényszék február 1-én tárgyalta bűnperét. A szakértők határozottan azt vallották, hogy a 14.860 frtos inkriminált váltón lévő H. Z. kibocsátói aláírás Hanvay Zoltán saját kezétől származik. Ezen meggyőződést Hanvay Zoltán urnak itt történt kihallgatása alkalmával felvett jegyzőkönyvben való aláírásának a váltón lévő aláírásával történt összehasonlítása felkeltette a szakértőkben, mely összehasonlításból kiderült, hogy a váltón lévő kibocsátói aláírás tényleg Hanvay ur írta; de a váltó egyéb szövegét vádolt írhatta. Greiner azt vallotta, hogy a váltót Lovass Abrahámtól kapta, ugy a mint van. — A vád és védbeszéd előterjesztése után a törvényszék a vádoltat a váltóhamisítás bűntette alól fölmentette.

— **Komédiás járvány.** Csetnekvölgyén ugyancsak vig az élet, a nagy panasz daczára; mint a „Rozsnvői Híradó” tudósítja írja, rövid idő alatt már a harmadik csapat komédiás gyönyörködött a szegény nép apraját; a belépti díj „leszállított” és pedig 2 kr. vagy egy marék bab, majd egy-két darab tüzelőfa nyitja fel a titkok és szemfényvesztések ajtaját, a kiknek pedig ez sem volt birtokukban, azok ugy bieskával segítettek magukon, felmetszvé a térszaragaszos ablakpapírt, melyen át epugy gyönyörködhetek azon, miként nyelte el ott benn az éhes komédiás a hosszú kést s hogyan maradt éhes ott. Szép dolog az a szabad ipar, kétséget nem szenved, de az ily látványosságok mestereinek nem ártana talán mégis szűkebben mérni az engedélyt. A tapolezi bíró, miután községének népe ugyis szegény s alig van mit ennie, tovább akarta őket onnan küldeni, de ők irással álltak elő s megmutatták, hogy Magyarországon kívül nincs élet, mert itt arany a szabadság; no de ki-jutott a szegény komédiásoknak is, mert a himlő kiütött köztök s hármát elragadt közülök a halál, melynek ellenében a szemfényvesztés minden művésze sem használ. — megfogya bár, de törve nem ballagtak tovább sovány gebéiken, de inkább ezt tegyék, mint Bach princípálisuk köpönyében parancsoljanak!

— **Az áruó guba.** Két gömöri atyafi mult vasárnap Kassán volt, hol az a szokás, hogy néha-néha a rendőroket civíbe bújatták s így küldik ki bizonyos helyekre, de mivel a ezéla nincs külön ruhatar, de van igenis egy halmaz lopott ruha, mit a tulajdonosok még nem reklamáltak. Ily eredeti gubát vett magára a mondott vasárnapon egyik rendőr. — midőn a mi két emberünkkel találkozik, kiknek egyike végig tekintvén rajta, galléron ragadja és s zakkal állítja meg: Hé atyafi, hol szedte ezt a gubát? Hisz ez az én gubám, mit 3 esztendő előtt loptak el tőlem a kassai szőlők alatt! Ezzel ránczigálni kezdi a rendőrt és a ruhát le akarja kanyarítani a nyakáról. A rendőr védekezik, megnevezi magát, de hát a mi gömörink nem hisz neki, míg nem egy másik egyenruhás rendőr bizonyosságot nem tesz mellette. Nevetve mentek a város házára, a két idegen igazolta kiletét s az egyik azt is, hogy a guba az övé. Ki is adták neki, mert kisült, hogy csakugyan 3 év előtt egy Kaes nevű lopta el tőle.

— **Oktalan fogadás.** Csetneken egy pandur mulatozás közben fogadott egy ellenfelével (a ki ily fogadást elfogad, méltán nevezhető ellenségnek) hogy megiszik egy liter spiritust egy hajtásra, megtette de meg is keserülte, mert másnap reggel iszonyu kínok közt ment át a más világra; erőteljes izmos férfi volt — **Új táblai pótbíró.** A hivatalos lap feb. 2-diki számában olvassuk, hogy ő felsége a budapesti ítélő táblához a többi pótbíró közé Csider László urat, helybeli törvényszéki bírót, Csider Károly országgyűlési képviselőnk ösését nevezte ki.

— **Ráczi Jani és a — püspök.** Csak egy jó vicez az egész. Országosan ismert jeles zenészünk Róznvőra ment alkudozni Müller karnagygyal, ki meg is ígérte lejövetelét, de — ugymond — egyelőre nem teheti mert le van kötve a püspökök. Erre mondta azután Rácziunk: „Micsoda? püspök csak püspök, de én primás vagyok!”

— **Vezényszóval ment a más világra.** Egy T-a nevű szegény embert temettek el e héten városunkban, ki azelőtt honvéd volt. — Földhöz ragadt lévén, betegsége ideje alatt orvost nem hivatott. — de életparja az utolsó

porezbe már-már hajlandó volt az áldozatra s orvoshávisi szándékkal akart kimenni a szobából, midőn férjére tekint, ez nagyot kiált: „Igazodj!” — elnyújtózkodik a kórágyon és — kiadja lelkét.

— **Milyenek kell lenni a fehér személynak?** Ki ne ismerné ama szép kerekhegyen épült váraljai várat, a mult idők e drága emléket, a pelsőzi Bebekék ősi sas-fészket. Nohát még a reformáció előtt egyik Bebeknek volt itt egy híres udvari papja, a kinek tiszteendő pater Sporer volt a neve. E derék lelkiatya a szent ige harsogtatása mellett különös előszeretettel és műkedveléssel foglalkozott e nehéz kérdés megfójtásával: hogy milyenek kell lenni a „fehérszemélynak”? Ha elfulduhatunk az ő „esalhatlan” ítéletén, ugy latin nyelven irt, de hűen lefordított ide vágó nyilatkozata kiváló érdekelbírhat férfiakra és asszonyokra egyaránt. Velekedék pedig tiszteendő pater Sporer: „A fehérszemélynél természeténél fogva szeretem, ha szép, ildomos, csinosan van feleleziomozva, mint a szép ló. Ekkor már tudom, mint respektáljam. Kik kitarók, a férjnek kilesik szeméből, hogy mi tetszik, mi van nyvére, s mi nincs. A szív csak ugy kaczag örömben, ha a férj baba tér s egy ily szeretetreméltó angyal fogadja, hóféher kacsóival megsimogatja, piros ajkaival össze esókolgatja s dédelgeti, jó sültet s pompás sonkát hord fel az asztalra s mellé ülve kérdezi: „Angyalom, hol akarja, hogy megméssem?” s több eféle mézes dolgot, mik észébe jutnak. Valóságos paradicsom! — Ha azonban valami vén csoroszlva, vadma-ska, lity-loty, limpes-lompos, dünyögő-dörmögő banya kerül házába, ki mindig morog s esapkodja az ajtót, mintha a lakatos és asztalos malmára akarna dolgozni, a legyek helyett rád legyint, olyan arezot vág, mintha egy bagolyfészket költözött volna belé, levesedet megkeseríti, megsavanyítja s tányérod helyett az öledbe önti, hogy leforrázson, — az ilyen fehérszemélynél szeresse az ördög, én nem szeretem.”

— **Egy magyarra tíz tót.** 30 darab munkát kereső klenocit tót a kisterennei vasuti állomás restaurációjába ment pálinkázni. Ott találtak három magyar legényt. Elkezdik izgatni, betyároknak nevezni, majd fejszéssel állottak a 3-nak; azoknak sem kell több (a három közül egyiknek sem volt védőszöke) kikapják a tótok kezéből a fegyvereket, jobbra, balra, előre, hátra ütögetik, két tótot agyon is vertek, a többi között nincs egy, aki nem volna keményen megsebesítve. A 3 magyar legkisebb baja sínes. Mikor a harez színhelyére érkezett passiv-szereplők betörték az ajtót; a 30 tótot egy rakásra fekvé találták, a ki legalul volt, az a legkevésbé megsebesített.

— **Megjelent a Humorisztikus könyvtár** 10. és 11. füzet, melyekben „A milliomos” című érdekes regény folytatatik; — „A szerelmek utja” és „Egy férj aki nejét keresi” című két-két kötetes regények után. „A humorisztikus könyvtár” című képes regényfolyóirat hetenkint jelenik meg, egy-egy négy ives füzetben. Előfizetési ára az egész évi folyamnak (52 füzet) 7 frt; félvésre (26 füzet) 3 frt 60 kr.; évnegyedre (13 füzet) 1 frt 80 kr. Teljes számú példányok az első füzettől kezdve folyvást kaphatók. Megrendelések „Dobrowsky és Franke” könyvkereskedésének. Budapest, egyetem-utca 2. sz. czimezendők. — Ezen regényfolyóirat füzetekint is megszerezhető bármely könyvtárban, egy füzet ára 15 kr.

— **Figyelmeztetés.** Az „Ország-Világ” képes folyóirat mult 1880. évi folyamának összes számai eladandók — fele áron. Felvilágosítást a szerkesztőség ad.

BÁCSI JÁNOS,

Meghalt 1881. január hó 19-én.

Biographiát írni róla nem akarok. Szerzetesnövendéki szerénységével mindig kerülte a feltűnést, ha dolgozgatott is a nyilvánosságnak, tette ál (legalább fenti) név alatt, legközelebbjei közül is csak legjobb barátai ismerték, ki az a Bácsi János? (Styller Albin.) Két évig volt a diszes és hazafias szellemű premontrei kanonok-rendben növendék-társam, szenvedéseim osztályosa, vigasztalóm, barátom a szó legnemesebb értelmében. Hat évig vala egy kínos betegség rajba, de azért arczáról mindenki mást olvashatott le (az utolsó évet kivéve), mint szörnyű szenvedéseit, testi-lelki megtörtését. Folytonosan tanult (betegségének ideje alatt francziánul, angolul s teljesen németül), irt szépirodalmi, történelmi szakezikkeket, melyek meg vannak örökítve a szépreményű növendékpapság „Remény” cz. irodalmi emlékkönyvében, irt bírálatokat, dolgozgatott fővárosi s vidéki lapokba, — a „Gömör-Kishont” most folyó regényét pár hét alatt fordította francziából magyarra. Hoztunk tőle egy csinos költeményt, egy ügyes szerkezetű elbeszélést.

Mult hó 19-én hunyt el, kibékülve a változhatatlannal, a vallás vigasztaló balsama, környezetének éber örkődése, előjáróinak kényelméről gondoskodó részvételjes bánásmódja megédesítették szomorú napjait.

25 éves volt. E sorok írója fog magának venni alkalmat írni eseményekben, szenvedésekben gazdag életéről, most csak remegő kézzel tehetné azt.

Megtört lelkének romdarabjai — töredékes dolgozatai, bús dalai beszélni fognak róla, — a sírok éjjelét ugyis túléli, mert fenn lesz tartva neve, ha nem is tartozott a nagyságok közé.

Ravatalánál könyező atyja, barátai, fiatal növendék-társai, szerető főnökei és nagy néptömeg kísérté nyughelyére a gyöttrő sohajok közt megpiheni tesék.

Tőlem, közvetlen halála előtti napokban vett örök bucsut, Istenébe vetett bizalommal. Fájt neki, hogy még nem ismerhette az életet, de megnyugodott, másfelé fordította tekintetét. Enyhületet, vigaszt adott neki, a kolostor esendes világa; hosszú betegsége őnmaga előtt, kiváuatossá tette a halált.

Nyugodjék békében, adjon neki megérdemlett nyugalmat a sír!

Mint kedvelt munkatársunk, jobb sorsra érdemes ifju tehetség és feledhetlen barátom emlékének áldozom e sorokkal.

Kovács (Leo) Béla.

CSARNOK.

Fővárosi tárczaevél.

— február elején.

Motto: „Szegény, szegény falusiak
S kisvárosibeltek;
Mi elünk csak valódiak,
Mi boldog pestiek.” **Petőfi.**

Künn zimankós hideg zuzmarával koszoruzza a tar ligetek égnek meredező kopasz faágait, a sivito szél zugva, csapkodva szorja a jaró-kelő arczába, szemébe az iment hullott ezüstcsillamu hópelyleket, melyek a sivar talajon nemokra jégkeménynyé zsugorodva oly kísérteties csikorgással visszhangoznak az ember lépteit....

Tehát mindezeknek így kellene lenni, de ha Carnevál ó lovagságának másképen tetszik, ám feleljen érte.

Adáz szeme megsokalta a jég hátán is megelők rövid élvezetet, bocsátott rajuk olyan májusi napot, hogy Nápolyba is beillenek, s mi lett a vége? A jégpálya vízben fürdik, a szűzies hó helyett loes-pocs a tro toir. (Nalunk is! Szerk.)

Tudja Pál, mit kaszál: balba így is el lehet menni.

Paula nagysága is épen most készül az orvosálba. Már ket óra óta utra készen áll a fogat. Pedig hát eléggé sietnek a toillettel. Nem is egy emberre való munka ám az, a hol a sürgő-forgó mama a loto-futó 3 nővér, a settenkedő nagyneve és a jó ég tudja hány szobaleány közreműködnek.

Azt az égszinkék ruhát — melyben oly herzig volt a jogászbálon, hol mint affele új lány (érted a világba lépő) jelent meg — fölvenni nem chic. Így, hogy ma mar a chic sem chic. Az a kópé Zoltan is ott talál lenni, a ki oly hévvel lejtette vele a csárdást s eközben oly tüzes szempillantásokat s még tüzebb esókokat (akaratom ellen csuszott ki) váltottak tehát ő érintse ugyanezt a ruhát, ily kegyetlen, ezt kívánni, meg a papa sem lehet.

Pedig az údonatuj ruha felavatása két annyi időt vesz igénybe.

Nézd csak kedves lányom, sopánkodik az izgatott mama, ott a raucz áll félre, emitt a fodor csuszott alább, nini ez az istentelen esokor mily kajlán simul a derékhöz..... és a fegyvertár műszerei, a gombostük tuczatja oly engedelmesen segít mindezen.

A közbömbösen kettyegő óra elüti a nyolczat is, míg végre keszen áll az árucikk a vilákiállításra (sit venia verbo).

Hogyan áll a fejek, a nyakék, Eliz? kérdi örömpreszó szível? Szép, gyönyörű, pompás, bájos, elragadó, — versenyeznek az épühtonokban.

Tehát indulhatunk? Hát az elefáncsont legyező, karmantyu, a keszkenő, majd itthon felejtettük nagy sebtiben. Következik még egy pillantás az állótükörbe, a kéztükörbe, meg egy csipke igazítás, egy kis „Poudre de Serrail”..... Jezuskam hát a kamélia, lám lám; — utolsó öntetőző bucsupillantás abba a képmásmu atóba a bitorajkak érintkezése, czuppanás, egy-két gördülő köny a honmaradottak részéről (miert, azt csak ők tudják), ruhák suhogása és lépteket elhelyelő tornaeszönyegen tovasuhanó alakok benn ülnek a selyem támlás ülésű hiutóban.

Egyet-kettőt csapkod a bakon ülő libériának tulajdonosa és a tüzes sárkányok ott dübörögnek a vígadó körül.

Ingeny se gondolják tisztelt olvasónóm, hogy Aeseu-lapius papjai az orvosnövendékek csak a betegszobában a hoithalovány vézna, elaszott arezok, beesett szemek körül találják fel magukat. Impozans számuk azt igazolja, hogy habár még legtöbbször tejezra hujan van azon szalagnak, melyeknek férfidisz a neve, mégis jobban szeretik azokat a rozsa-piros, duzzadó, esókra termett arezokat, korallajkakát, esabitó kékényszemeket, hullámzó hókebleket..... Uglátszik, a kórházak föl-

ledt levegőjénél kedvesebb néha-néha a bálterem parfümös gőzköre, a recepesdiak nyelvénél könnyebben érthető a tánczread betűje, a halászápadt betegjének panaszló hebegésénél esengőbb a vis-à-vis isteni eszeveszés — szóval a prózai testi betétségnél sokkal érdekesebb a szivbajoknak ügyes-bajos, homoeopathikus gyógymódja....

Lehet, hogy a forró vérű jogászok bálja zajosabb, pezsgőbb volt, de kedélyesebb fesztelenebb nem lehetett.

Legközelebb mult vasárnapon a véletlen a sugárutra vezetett, mely a régi bódék helyén büszkén égnek meredező palotasoraival méltán nevezhető az aristocratia firtlijének.

Ez azonban nem zárja ki, hogy az elősdi németfaj ne üssön itt tanyát, hogy szívhassa a jámbor magyar nép garasait.

Van itt szellemzsinház, állatsereglet, óriási teknőz, Fantoche-színház (bábszínház) quantum satis. Ez az utóbbi nemzetségre ugyan angliús, de nálunk már ez is csak egy német-számba megy az akasztani való.

Hogy ne vádoljanak bennünket németfalással, hajoljunk meg a német sógor előtt is, ha — nagy. Makart hírhedt „Diana vadászata” remek alkotmány.

Bámulva áll meg a műcsarnokban a büvös világitású kép előtt neműnk szoknyás fele, ki hódolva a festő isteni esetje előtt, ki ócsárolva annak cynikus izlését.

Az egyik lelkesül, emelkedik, a másik elpirul, mintegy tündőleg kérdezve magától, vajjon hol vett ez az ideal-realis ember anynyi paradicsomi öltözetű női alak számára — modellt.

Szegény Zichy, be zokon venné, ha látná, hogy tömjénezik itt a művészt, ha — idegen. Neki habér helyett csak kórót termett a művészet itthon, elment Párisba, s ime e nagy és diéső nemzet figyelmeztetésére honában is kezdik bálványozni, hisz már félig-meddig — idegen.

A művésztől szólva, egy füst alatt emlitem, hogy mindkét (csak „két” nem „mind”, Müller ur még próba fog) színháznak premiérel kedveskedett. A nemzetiben Baumarehaist szólították vissza százados sirjából, előadván a se-villai borbélyt, elég sikeresen. Nem így a népszínházban.

Ezt az operette-tanyát, mivé Rákosi tette, újabbán Evva Lajos bérelte ki, s így van reményünk, hogy még „paradiesomibb” dolgoknak leszünk tanúi, ha ez ugyan lehetséges.

De mortuis nihil, nisi bene Rákosi úrtól nem tagadhajunk meg a consequenciát, melylyel a népszínmű iránti érzéket igyekezett jelelni, szinre hozva a legselejtesbjet, Gabányi Árpádot, előbb a kassai, most a kolozsvári színház tehetséges komikusát az ösztön, hogy ő tud zsinművet írni is, már régen nem hagyta nyugodni.

Dietum factum, leül az íróasztalhoz, hatalmas lúdtollal kezében kúrja egy pár népszínműnek emlékezetében megtartott helyeit, hatásos jeleneteit, kohol egy Manasses-féle hőst, garnirozza néhány népdallal, fölibe írja titulussnak: „A sehonnai”.

Fix und fertig esomagol, peesétől s másnap Rákosi kezében van. Olvassa a kritika tudákosan, van beena, esárda, betvár, pandur, Rózi, Bandi, nász, mórning... ennyi tövesgyökeres, zamatos magyar szó... hisz az remek... örököse Szigligeti, Tóth Ede tehetségének. Azt hogy mindez nem függ össze egymással, hogy az ilyen „sehannai” (dehogy: az ingujjból) kirázott írka-fírka még nem szinmű, a pápaszemen keresztül nem láttak azok az urak, a kik pedig megtelephozhatták volna neki (olesóság szempontjából nem táviratilag) Varga, maradj a kaptánál.

Lefkovich Lajos.

Káhn Herkules kalandjai.

— Regény —

Írta: Sue Jenő. — Fordította: B.

(12-ik közlés.)

— Ha akarod massera úgy folgyujthajunk a szárítót — szóla Siliba.

— És a zavarban Bel-Cossimot leszurhatjuk — tevé hozzá Tarpoén.

— Felügyelőjük nélkül a feketék esiréké anyjak nélkül.

— És a mint az indiánok, kik most a kávéültvény közt rejtőznek s várják jelzőseinket — folytatá Siliba — meglátják a lángokat, azonnal a fölönő-hídhöz fognak sietni, melyet mi leeresztünk.

— Éa tudom hol lakik Sporterfigdt leánya — szóla Tarpoén — jölehet ajtaja zárva van, az én szavamra mégis ki fog nyilni. — tevé hozzá rejtélyesen. — Fivérem és én az égés alatt elvisszük a halvány leányt; holnap naplementével a May-Prau tedézetén lesz, mely a Paliest ültvény felé vitorlázik. Ha majd keresik és nem találják, azt fogják hinni, hogy a piannokotaw főnökek Urow-Kurownak foglya.

Ultok gondolkozni látszék, mialatt rabszolgái ezen gyalázatos tervet föltárták előtte, mely egyébiránt nem sokban különbözött az övétől.

— És ha a szárító nem fog tüzet? És ha eloltják? És ha maguk rajtakapatnak, nyomorultak! — kiáltá a gyarmatos durván.

— Te nem vagy felelős rabszolgáid büntetteit massera — szóla Siliba.

— Ügytelenségünk büntetését mi viseljük — vágott közbe Tarpoén.

— És a kínzás nem esikar majd ki valamást belőletek? — kiáltá Ultok komor hangon.

A gyarmatos ezen szavai igen le látszának verni a két rabszolgát. Fájdalmas pillantást váltának s Tarpoén leküzdött fölindulással s szemrehányó hangon így szólt urához:

— Szólt-e Siliba egy szót vagy tett-e egy mozdulatot, midőn tüzes vassal e sebet égettem karján, hogy bátorságát kiismerjem?

Ezzel fivérének karján felgyürve az öltönyt, egy mély sebre mutatott, mely ennek karján vala.

— És Tarpoén, midőn vasfogóval sajtoltam fejét előttd? — tevé hozzá Siliba.

És elsimítva homlokáról fivére durva haját, a fogó veres nyomait mutatá, mely a multat homlokán látszék. Azután folytatá:

— Akkor is féltél urunk, hogy a kínzás nyelvünket megoldja, és mi megmutattuk, hogy nincs mit félned ha mindjárt azon gyilkossággal — —

— Csönd! — kiáltá a gyarmatos rémitő tekintetét vetve a rabszolgára.

— A massera tehát ne érezzen bizalmatlanságot, rabszolgái iránt! Szemrehányásai elszomorítják őket mert nem érdemlik meg.

— Jól van jól fejkök; ha maguk a kínzás alatt hallgatnak úgy csak kötelességüket teszik. — szóla Ultok, szolgáinak áldozatkészsége fölött meg sem indulva. — Nos — folytatá vad mosolylyal — tegyék. — gyujtsútok föl. Az, ki vért ontott, ne vonakodjék fáklyát gyujtani. — De hogy akarják a tüzet a szárítóra dobni?

— A szárító fából épült. — szóla Siliba.

— És függőágyaink gyapotból vannak — tevé hozzá Tarpoén.

— És én kénes kanóczot hoztam magammal — egészíté ki Siliba.

— Ugy hát menjenek! De nekem fejeikkel lesznek teledősek, hogy sem a halvány leány, sem az ifju indiánó nem szenved bánatódást — mondá az ültvényes.

— Légy nyugodt massera; rabszolgáid fogják tudni megbüvölni a lángokat, — viszonzá Tarpoén. —

— Sporterfigdt leányának oly üdén mint egy caraibrózsának kell a Paliest ültvényre eljutnia — biztosítá Siliba.

— Most hát menjenek s a sátán őrizze — szóla Ultok.

A két mulatt távozott.

A gyarmatos szorgosan hecsukta az ajtóját s nyugtalanul fel-s alá járt szobájában.

XII.

Mialatt az ikrek visszatérnek szállásaikba, olvasóinkat Cupidó kunyhójába vezetjük.

Habár a négerok sorsa némely ültvényben iszonyu volt, másokban ellenben oly kedvező, hogy a legboldogabb mezei munkás irigységét is felkölthette; ki egy tekintet is vethetett Cupidó kunyhójába, az meggyőződhetett erről.

Legyezőpálma leveleivel fődött kunyhóját narancsfák árnyékozták, melyek itt, a forró égöv alatt legnagyobb magasságukat érik el. A fák virággal s gyümölessel úgy megvalának rakva, hogy támaszokat kellett alkalmazni, nehogy galyaik letörjenek.

(Folytatása következik.)

Sziporkák.

A. Ugyan kérem nem tudná megmondani: mibe kerülne kitudni, hány tagja van a Hangosi dalárdának?

B. Egy hordó borba!

Epressi. Tegnap valahol szabad ivás lehetett?!

Kopaszfői. Miért?!

Epressi. Két bortnemissza magyart holt részegnek láttam!

A. Chinában különös szokás kezd divatba jönni.

B. Ugyan mi?

A. Bizonyos felekezeti temetéseknel a más felekezetbeli papok a szépnembeliek közé keverednek szórakoztatni őket!

B. A papushősös Chinában megjárja, de nálunk bizonyosan kitennék érte az ujságba.

A. Nagyszerű mozgalom indult meg az ács és kőműves iparosok között.

B. Ugyan mi?

A. Kiakarják vinni, hogy ezután a kémmények csak égettessenek, inkább az égetési díjt ők fizetik.

A. Hallottad-e már, mi az ujság?

B. Halljuk!

A. A helybeli szabó és cipész iparosok vívómestert hoztattak maguknak.

B. Talán tőzeln?

A. Dehogy, dehogy, hanem ha valaki ruhát kölesönöz vagy hitelez tőlük, mindenre ellegyenek készülő!

Zörgetik erősen a menyország kapuját, — nagyon bekívánczozott valaki, hogyne — ebben a ezudar időben.

Bent a meleg kandalló és jó hegyaljai mellett piquettezik Péter a főkapus — Jánossal.

— Nézd meg, ki dörömböl oly kegyetlenül szól a főkapus egy nebulónak.

— Egy szegény összefagyott asszony — szól a gyerek — esupa fálével és zuzmára a feje.

— Hadd várjon — szóla Péter — most egy pelyhes fejűnek kellene jönnie, itt van róla az orvosi bizonyítvány.

Szám-rejtvény.

Feladja: Trom-Péter.

6 7 10 Fénylő esillag ez élted egén, majd égbe vezérel.
1 7 1 11 Gondolat oszlatni mindenkor, szép hivatása
12 9 1 Könyvben sokra találsz, egy s négy van most is előttd.
6 5 4 2 3 Bus sorsát ilyen Imrének itt írva találhasd.
8 5 4 10 11 Vallásért harezolt s halt nyoleczszáz évvel előttük.
1—12 Titkodat őzi miként gyónás peesétje örökké.
Megrejtése a jövő számban.
A megfejtők közül kisorsoltunk 100 db. dívatos névjegyét küldünk.

A 3-ik számban közölt talányunk értelme:

„Ábrándozás az élet megrontója.”

Helyesen megfejtették: B. Juliska, Györy Erzsike, Roth Emma, Sz. Stephanie, J. Mariska, K. Gizella, — Fazekas Ferencz, Skrabák G., T. István, M. Gyula.

A jutalmat nyerte: B. Juliska k. a. helyben.

Szerkesztői üzenetek.

Gáspár Imre. Fogadd részvétünk meleg kifejezését és forró üdvözlőnkét! Az ünnepélyről jövő számunk beszél.

A. Sándor, Nagy-Röcze. Ön igazolasát egy 3-ik személyhez küldte; ez egy 4-dik által juttatta kezünkhöz. Eljárásának milyen nevet adjunk?!

L. L. Csak tárgyilagosan, sok a közirat. —i. Mig „tüzze” nem fajul: a sziporkák nem kártékonyak.

B. Imre kiadó Budepest. Könyvismertetést és ajánlatot csak a teljes munka átolasása után adunk; önállóan kezelt irodalmi rovatunknak megbírájuk vagy megbíráltatjuk. Azért nem szeretjük a hetenkint sok tért igénylő szépirodalmi lapok tartalom-jegyzékének közlését.

M. A. Ad absurdum megy. Legtanácsosabb agyonhallgatni. Nem telivér ellenség az ilyen.

Egyebekre a jövő számban.

Egy másik nagyroczei. Nem örömet boesatkozunk magán személyeket közel érintő ügyek hosszas fejtegetésébe. Tudnia kell azt a városi hatóságnak, vajjon a gyógyszerárban csakugyan a laboransok helyettesítik-e a főnököket, az ő távollétében? Ha nem úgy, úgy annak figyelmét kell első sorban fölhívni.

A budai lottóban jan. 22. kihuzott számok:

17, 54, 55, 63, 46.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881.

február hó 5-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

Buza hecroliterenkint	9.—	7.75
Feles	—	7.00
Rozs	7.—	6.50
Árpa	4.10	3.65
Zab	2.30	2.15
Kukoricza	4.25	3.80
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	2.—	2.50
Buza métermázsankint	—	10.80
Feles	—	9.25
Rozs	—	9.—
Árpa	—	5.60
Zab	—	5.60
Széna, kötött	—	1.95
Tak. szalma	—	0.55
Alom-szalma	—	0.40
Zsúp-szalma	—	1.20

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

Haszonbérleti hirdetmény.

A rimabányai közbirtokossági italmérési jog és koresma helyiség, a f. évi május hó 1-ső napjával kezdődő három évi bérletidőre, a február hó 15-én Rimabányán, a körjegyző ur házánál megejtendő árverésen bérbeadandó; — árverelők az árverés alkalmára száz forint bánatpénzt tesznek le, mely összeg a legtöbbet ígérő bérlő által, a bérlet biztosítására szolgálendő óvadékul, az egy évi bérösszeg negyedrészenek arányában kiegészítendő, s a birtokossági pénztárba leteendő leendő. — A bérlet feltételei alólírottnál megtekinthetők.

Marton Kálmán,

közbirtokossági igazgató.

2—2

Vendéglő bérbeadás.

3—3

Rimaszombatban, a Zöldfa című vendéglő folyó 1881. év martius 1-től a hozzátartozó melléképületekkel bérbe fog adatni. — A bérleni ohajtók akár személyesen, akár pedig levél által értekezhetnek bármikor alólírottal.

Végül megjegyzem, hogy bérlő csakis keresztény lehet.

Rimaszombat, 1881. január hó 20.

Weisz Károly, regále bérlő.

Haszonbéri hirdetés.

Biró Pál urnak Simonyiban fekvő s 305 osztályozott holdat tevő — belsőség, szántóföld és rét birtoka — az ahoz tartozó kényelmes lakóház, gazdasági épületek s a regale-jövedelemmel együtt folyó 1881. évi szent Mihály napjától kezdve több évekre haszonbérbe kiadó.

A feltételek iránt bővebb értesítést ad Molnár József ügyvéd Rimaszombatban.

1—3